4-1404-2401/371-сонли иш

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ ҚИЛУВҚАРОРИ

2024 йил 02 май

Жомбой тумани

Жомбой туманлараро иктисодий судининг судьяси Турсунова. Н.Э. нинг раислигида, Ф.Баходированинг котиблигида, Ўзбекистон Республикаси Савдосаноат палатаси Самарканд вилоят худудий бошкармасининг даъвогар – "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида, жавобгар – «Файз обод даласи» фермер хўжалигига нисбатан киритган даъво аризаси бўйича кўзғатилган иктисодий ишни даъвогар вакили—Х.Содиков (ишончнома асосида) иштирокида, — "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти биносида, очик сайёр суд мажлиси мухокамасида кўриб чикиб, куйидагиларни

аниклади:

Жомбой туманлараро иқтисодий судига Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси Самарқанд вилоят худудий бошқармаси даъвогар — "Жомбой дон маҳсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида, жавобгар — «Файз обод даласи» фермер хўжалигига нисбатан даъво ариза билан мурожаат қилиб, унга кўра, жавобгар «Файз обод даласи» фермер хўжалигидан 17 112 063 сўм асосий қарзни ундириб беришни сўраган.

Даъво аризада баён этилишича, даъвогар – "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти(кейинги матрларда даъвогар деб юритилади) ва «Файз обод даласи» фермер хўжалиги (кейинги матнларда жавобгар деб юрутилсин) ўртасида "Давлат эхтиёжлари учун бошоқли дон экинлари уруғлигини харид қилиш бўйича" контрактация шартномаси тузилган. Мазкур шартномага кўра, даъвогар – "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти (кейинги ўринларда "Тайёрловчи" деб юритилади), жавобгар «Файз обод даласи» фермер хўжалиги (кейинги ўринларда "Хўжалик" деб юритилади)ни дон уруғлиги билан таъминлаш, етиштирилган махсулотларни қабул қилиб олиш ва унинг хақини тўлаш мажбуриятини, "Хўжалик" эса "Тайёрловчи"га бошокли дон экинлари уруғини етказиб бериш мажбуриятини ўз зиммасига олган, тарафлар ўртасида тузилган шартномага асосан "Тайёрловчи" ўз мажбуриятларини тўлиқ бажариб, дон махсулотларини етиштириш учун жавобгарга тегишли пул маблағларини "Хўжалик" ўтказиб берган бирок шартномада бўлсада, мажбуриятини бажармаган.

Шу сабабли, Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси вилоят худудий бошқармаси даъвогар – "Жомбой дон маҳсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида судга даъво ариза билан мурожаат қилиб, жавобгар – «Файз обод даласи» фермер хўжалигидан 17 112 063 сўм асосий қарзни ундириб беришни сўраган.

Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси вилоят худудий бошқармаси судга илтимоснома билан мурожаат қилиб, суд мажлисини палата вакили иштирокисиз кўришни сўраган.

Жавобгар суд мажлиси тўгрисида тегишли тартибда огохлантирилганлигига қарамасдан суд мажлисида ўзининг ишончли вакили иштирокини таъминламади.

Узбекистон Республикаси Иктисодий процессуал кодексининг 170-моддасини учинчи кисмида, иш мухокамасининг вакти ва жойи тўгрисида тегишли тарзда хабардор килинган жавобгар, учинчи шахслар суд мажлисига

келмаса, низо уларнинг йўқлигида ҳал қилиниши мумкин мумкин деб белгиланган.

Шу сабабли, суд, палатанинг илтимосномасини қаноатлантириб, суд мажлисини жавобгар ва палата вакили иштирокисиз қўришни лозим топди.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакили судга қушимча ҳужжатлар тақдим этиб, бугунги кун ҳолатига қарздорликда узгариш булмаганлигини таъкидлаб, шу сабабли, даъво талабини тулиқ қаноатлантиришни суради.

Суд, даъвогар вакилининг кўрсатмасини тинглаб, ишдаги мавжуд хужжатларни ўрганиб, уларга хукукий бахо бериб, куйидаги асосларга кўра, даъво талабини тўлик каноатлантириб, суд харажатларини жавобгар зиммасига юклашни лозим топди.

Иш хужжатларидан аниқланишича, "Жомбой дон маҳсулотлари" акциядорлик жамияти(Тайёрловчи) ва «Файз обод даласи» фермер хўжалиги (Хўжалик) ўртасида 2021 йил 27 сентябрь кунги №484-сонли "Давлат эхтиёжлари учун бошоқли дон харид қилиш бўйича" шартнома тузилган.

Шартноманинг 1.1 бандига кўра, "Хўжалик" "Тайёрловчи" га шартноманинг 1.2 бандида кўрсатилган маҳсулотларни топшириш мажбуриятини, "Тайёрловчи" эса "Хўжалик"ни ушбу шартномада белгиланган тартибда маҳсулот уруғи билан таъминлаш, етиштирилган маҳсулотни қабул қилиб олиш ва уни ҳақини тўлаш мажбуриятини олган.

Мазкур шартноманинг 2.1 а-кичик бандига кўра, "тайёрловчи туман хокимлиги томонидан белгиланган нав сифат ва микдордаги уруғлик билан ўз вақтида таъминлашни талаб қилиш" хуқуқига эга.

Шунга кўра, даъвогар томонидан ишончнома ва юк хати асосида буғдой уруғлиги маҳсулотларни жавобгарга етказиб берилган.

Иш хужжатларига такдим этилган ҳисоб-фактураларга асосан, жавобгар даъвогардан жами 3 750 кг бўлган (қўшилган қиймат солиғи билан бирга) 17 112 062,63 сўмлик маҳсулотлар олган.

Шартноманинг 3.6-бандида "Хўжалик уруғлик кийматининг 30-фоизидан кам бўлмаган микдорда олдиндан, қолган қарздорликни уруғликни олган вақтдан бошлаб 60 кундан кечиктирмасдан" тўлаб берилиши белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 466-моддасида, қишлоқ хужалиги маҳсулотларини етиштирувчи ўстирилган (ишлаб чиқилган) қишлоқ хужалиги маҳсулотини тайёрловчига контрактация шартномасида назарда тутилган миқдор ва ассортиментда топшириши шартлиги белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Фукаролик кодексининг 236-моддасида, мажбурият лар мажбурият шартларига мувофик, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса — иш муомаласи одатларига ёки одатда кўйиладиган бошка талабларга мувофик лозим даражада бажарилиши кераклиги белгиланган.

Даъвогар судга даъво ариза билан мурожаат қилгандан кейин ҳам мавжуд қарздорлик жавобгар томонидан бартараф этилмаган, ушбу ҳолат даъвогар томонидан судга тақдим қилинган маълумотда ўз ифодасини топган.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118-моддасида, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилиниши белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси "Давлат божи" тўғрисидаги Қонунининг "Давлат божи ставкаларининг микдори" ҳақидаги иловасига мувофик, мулкий тусдаги

даъво аризалардан даъво баҳосининг 2 % миқдорида, бироқ базавий ҳисоблаш миқдорининг 1 бараваридан кам бўлмаган миқдорда этиб кўрсатилган.

Даъвогарнинг даъво талабида жами 17 112 063 сўмни ундиришни сўраганлиги сабабли жавобгардан республика бюджетига хамда суд хокимияти органларини ривожлантириш жамғармасига 342 241,26 сўм давлат божи ундириш лозим бўлади.

Юқоридаги ҳолатларга ҳамда моддий ва процессуал қонун нормаларининг талабларига асосланиб суд, даъвогарнинг даъво талабини тўлик қаноатлантириб, жавобгардан даъвогар фойдасига 17 112 063 сўм асосий қарз ҳамда 34 000 сўм почта харажати, шунингдек республика бюджети ҳамда суд ҳокимияти органларини ривожлантириш жамғармаси ҳисобига 342 241,26 сўм давлат божи ундиришни лозим топди.

Юқоридагиларга кўра, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекснинг, 112-113, 118, 170, 176-180, 186-моддаларини қўллаб, суд

карор килади:

Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси Самарқанд вилоят худудий бошқармасининг даъвогар — "Жомбой дон маҳсулотлари" акциядорлик жамияти манфаатида жавобгар — «Файз обод даласи» фермер хужалигига нисбатан киритган даъво аризаси тулиқ қаноатлантирилсин.

Жавобгар — «Файз обод даласи» фермер хўжалиги хисобидан даъвогар — "Жомбой дон махсулотлари" акциядорлик жамияти хисобига 17 112 063 сўм асосий қарз ҳамда ихтиёрий тўланган 34 000 сўм почта харажати ундирилсин.

Жавобгар — «Файз обод даласи» фермер хўжалигидан Республика бюджети хамда суд хокимияти органларини ривожлантириш жамғармаси хисобига 342 241,26 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қароридан норози бўлган тарафлар бир ойлик муддат ичида Жомбой туманлараро иктисодий суди оркали Самарқанд вилоят судининг иктисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатига биринчи инстанция судининг қонуний кучга кирмаган ҳал қилув қарори устидан апелляция шикояти беришга, қонуний кучга кирган апелляция тартибида кўрилмаган ҳал қилув қарори устидан кассация шикояти беришга (прокурор протест келтиришга) ҳақли.

Судья

Турсунова.Н.Э.

